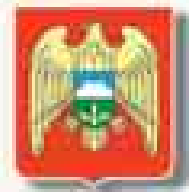

ЗАМАН

Газета издається на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

КЕНГЕШ

Ёксюз сабийлеге жораланган жашау журтланы качестволарына контрольну къатыландырырга

КЪМР-ни Башчысы **Юрий Коков** Правительствону ююнде бардырган кенгешде быйыл январьда баш социальный-экономика кёрюмдюле къалай толтурулганларына къараганды эмда 2016 жылны биринчи кварталында белгиленген ишлени тамамлауу амаллары сюзюлгендиле.

Саулай къыралда тохташхан къыйын кезиуге да къарамай, республикада экономика болум тутхучлуду, деп белгилегенди КЪМР-ни Правительствосуну Председатели **Мусукланы Алий**. КЪМР-ни экономикасыны айныуу селеймезча онгла къуралгандыла. Келир заманга баш борчла белгиленгендиле, ол санда аграрный секторга, промышленность эмда туризм-рекреация комплекслеге себеплик этерге, предпринимательлик эмда бизнес бла кюрешгенлени санын кёбейтиуге, социальный борчланы барысын да толтурурга.

Иш хакъны бла пособияланы тэлеуде тыйгычла жокъдула, деп ангылатханды КЪМР-ни финансла министри **Заур Лихов**. 2015-2016 жыллада декабрь-январь айлага ол толусунлай берилип бошалганды. Юрий Коков бу иште чурумла болмазга кереклисин айырып айтханды.

Сёз ёксюз сабийлени жашау журтла бла жалчытууну юсюнден да барганды. Бююнлюкте федерал эмда республикалы бюджетлени ырысхыларына 275 фатар алыннганды, аладан 191 берилип бошалганды, дагыда 84-сюню документлери жарашдырыла турадыла. Республиканы оноучусу юйлени качестволарына контрольну кючлендирге кереклисин айырып айтханды. «Хар фатарга комиссия тынгылы къарарга, ол барысына да бирча болган стандартлага келишгенин бла къалганын тохташдырырга керекди», - деп чертгенди КЪМР-ни Башчысы.

Энергоресурсла ючюн тэлеулени юслеринден да айтылганды. 2015 жылны эсеплерине кёре, ол жаны бла борчланы жыйыла барыулары бир аз селейгенди. Федерал, республикалы эмда жер-жерли бюджетледен хакъ алганды газ ючюн тэлеулери 106 процентни, электроэнергия ючюн а 95 процентни тутадыла. Мында алгын жылдан къалган борчланы кетерге эмда энди ала къуралмазча этерге, деп буюрулганды.

Кенгешге КЪМР-ни Парламентини Председатели **Татьяна Егорова**, КЪМР-ни Башчысыны Администрациясыны таматасы **Мухамед Кодзоков** къатышхандыла.

**КЪМР-ни Башчысыны ЭМ
правительствону пресс-службсы.**

Къарау

Юрий КОКОВ : Къыралда бек иги араланы санына кирирге борчлубуз

Тюнене КЪМР-ни Башчысы **Юрий Коков** Долинскде «Радуга» сабий социальный-реабилитация арада халны кёре барганды. Анга анда КЪМР-ни урунуу, иш бла жалчытуу эм социальный айнытуу министри **Тюбейланы Альберт**, араны директору **Юрий Махов**, баш врачы, медицина илмуланы кандидаты **Борис Хацуков**, баша ишлегенле да тубегендиле.

Босагъадан атлагъанлай окъуна республиканы Башчысыны кёзю олсагъат кемчиликлеге жетгенди. «Аланы кетерир ючюн, артыкъ уллу къыйын салырга, ахча да къоратырга керек туюлду», - деп тырман этгенди ол. Тюбейланы Альберт, Юрий Махов да мекамны терезелери алышындырылганларыны, тышы жарыкъ бояу бла сюртюлгенин да айтхандыла.

Сабийле аууланган жерге киргенлеринде уа, тюшлюкге хазырланыу къыстау бара эди. Столланы юслеринде сокла, бананла, конфетле салынып эдиле, табакъла, къашыкъла, шишле да хазыр этилип тура эдиле.

Юрий Коков хар затха тюрслеп къараганды, ашарыкъланы тизмесин да окъуганды. Залны таматасына айланып, бир жолга къаллай бир сабий аууланнганын, ала азыкъны жаратханларын бла къалгандарын, мында ишлегенлени хакъларын да сорганды **Светлана Иванова** сабийле эки смен бла аууланнгандарын, бир залда 320 адамга олтуруп ашарча жерле болгандарын, сабийни ашына

кюннге 190-230 сом къоратылганын да билдиргенди. Ол мардага келишгенин да айтханды. «Бююн тюшге шорпа, тауукъ эт да хазырлагъанбыз. Сабийле, ала бла келген абаданла да дагыда къошакъ тилеселе, беребиз. Иш хакъыбыз а орта эсеп бла 8-10 минг сомду», - деп ангылатханды.

Юрий Александрович директорну, аны орунбасарыны, баш бухгалтерни да иш хакъларыны ёлчемлерин да билдирге суйгенди. «Мени айлыгъым жыйырма бла алты мингди, орунбасарым менден он процентге азыракъ алады, бухгалтер а отуз процентге», - дегенди Юрий Хабасович.

Ашханадан чыгып бара, полда плитканы къопхан жерлерин кёрюп, Юрий Коков тырман этгенди. «Бу саусуз сабийлеге деп къуралган арады, мында хар зат да бек таза, тап болурга тийшлиди. Ол алай къыйын жумуш туюл ушайды да. Мен хар жерде да италиялы плитка болсун деп айтмайма, тазалыкъ керекди, анга уа химия заты бла бир шеша да жетерик эди», - дегенди.

Дагыда ол арага элтген жолну юсюнден да сагъыннганды. «Мен бери бир жыл бла жарым -эки жыл алга келген эдим. Ол заманда да жол ууалып эди, бююн да алайлай турады. Бир машина асфальт келтирип, къюп, тап этерге жарамаймыды», дегенди.

Алайдан республиканы Башчысы сабийле турган, жукълагъан, ойнагъан отоулагъа барып къарагъан

ды. Жангы лифтни да ичине кирип кёргенди. Ичлери, тышлары да артыкъ айбат болмасала да, къоркъуусузлукъ жалчытылсын деп, ойнай турган сабийлени къатларына келип, саламлашып, аладан да анда тургандарын жаратханларын бла къалгандарын сорганды. Ала бир ауаздан мында игиди, деп жууаплагандыла, бери дагыда къайтырга суйгенлерин да айтхандыла.

-Бизде юйретиучюле, врачла, тренерле да жетиширча бардыла. Ала бары да бийик квалификациялы

специалистледиле. Мен психологла асламыракъ болурча мадарла да этгенме. Ала сабийле, аналары бла да ишлейдиле, тренинге бардырадыла, шёндюго амалланы хайырланадыла. Медицина персонал да кереклиси тенгли барды. Мында жыл санлары бешден онбешге дери болгандыла саулукъларын кючлендиредиле, аурууларына бакъырадыла. Озган жыл төрт мингнге жууукъ сабий келип кетгенди, - дегенди директор.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Юрий КОКОВ:

Къыралда бек иги араланы санына кирирге борчлубуз

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Дагыда Юрий Кокков процедура кабинетге, бассейнге, спорт залга, ванна отоулага да кирип къараганды. Жыйылыула бардырылуучу залда уа Тюбейланы Альберт бир-бир жерлеге ууакъ ремонт этерге кереклисин айтханды. Республиканы Башчысы уа мекамны башын жангыдан жапмай, ичинде тапландыруу ишлени этер кереклиси жокъду, дегенди. Тышы да омакъ, тюрсюнлю болургъа кереклисин чертгенди. «Муну аты «Тейри кылыч» эсе, анга ушасын», - дегенди.

Врач **Асанланы Лейля** медицина жаны бла ишни тынгылы бардырырга чырмау этерча бир сылтау болмаганын айтханды. Хар келген сабийни саулугу тинтилгенин, керек болса, тюрлю-тюр-

лю ваннала, энчи физкультура амалла,, бир-бирлеге энчи диета тохташдырылганын билдиргенди.

-Бизде космонавтланыча костюмларыбыз бардыла да, аланы киер эмда тешер ючюн, къыркышар минут керекди, болсада ол кесини хайырын бередиди. Таякъла бла келген сабийле кеслери алларына атлап кетедиле, - деп ёхтемлигин букъдурмаганды врач.

Арада ишлегенле бла ушакъ эте, республиканы Башчысы алагъа ыспас этгенди. «Сау болугъуз, - дегенди. - Мен кёрюп турама сиз, ахча кытылыкъга

эсем да, саулай алып айтханда, мында ишлегенле бары да борчларын бет жарыкылы тамамлаганларын эслеп турама. Республикада бу сабий санаторий жангыз болганын унутмагъыз. Аны себепли ол не жаны бла да юлгюлю болургъа тийишлиди. Хау, къыралда аланы игилери, осаллары да болурла, алай биз ахшылагъа тенг болургъа итинирге керекбиз, аладан юлгю алыргъа. Биз а сизни хар башламчылыгыгызызга себеплик этеригибизге сёз береме. Не да этип Россейде бек иги араладан бири болургъа керекбиз».

Республиканы оноучусу къайтханлай Правительствогоа тийишли буйрукъла

берирге айтханды. «Сизни жарагъан базагъыз, медицина персоналыгызыз, специалистлеригиз да болганын билеме, алай оборудованиагъыз а озгъан ёмюрден къалганды, аны жангыртмай жарарыкъ туююлду. Анга себеплик этерикбиз», - дегенди. Сора Нальчик битеуроссей даражалы курортха саналганын эсге салып, ол атха тийишли болургъа итинирге кереклисин чертгенди. Анга уа бизни уллу сынаубуз, ахшы специалистлерибиз, алаамат табийгъат онларыбыз да бардыла, дегенди.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

БАЙЛАМЛЫКЪЛА

МГИМО-ну бла КъМКЪУ-ну студент биригиулеру бирге ишлеуню юсюнден келишимге къол салгъандыла

Республикага Москвадан РФ-ни тыш къыралла бла ишлерини министерствосуну Халкъла аралы халланы къырал институту делегациясы келгенди. Аны КъМР-ни Парламентини бла Правительство суну эмда Х.М. Бербеков атлы Къабарты-Малкъар къырал университетни башчылары бла тюбешулеру болганды. Вузланы студент биригиулерини араларында бирге ишлеуню юсюнден келишимге къол салынганды.

Правительствону юйюнде МГИМО-ну делегациясы бла КъМР-ни премьер-министри **Мусукланы Алий** тюбешгенди. Москвачы къонакълагъа айланып, ол эки вузну арасында келишимге къол салыуу магъанасы уллу болганын эмда бу иш КъМКЪУ-ну андан ары айныууна себеплик этмей къоймазлыгын чертгенди.

Институтну юйретуу эмда жаш тёлю политика жаны бла управлениясыны таматасы, конституциялы правону кафедрасыны преподаватели, РФ-ни Федерал Жыйылыууну Къырал Думасыны депутаты болушлукъчусу, РФ-ни Жаш тёлю жамауат палатасыны члени **Станислав Суворцев** КъМР-ни Правительствосуну Председателине алагъа жарыкъ тюбегени ючюн жүрек ыразылыгын билдиргенди эмда МГИМО-ну ректоруну, Россейни Илмула академиясыны академиги Анатолий Торкуновну алгышшлау сёзюн окъугъанды.

Станислав Суворцев дуняда бек уллу билим беруу араладан бирини юсюнден билдириу этгенди эмда аны башхаладан энчилиги анда эллиден аслам тыш къыраллы тилге окъутханлары болганын чертгенди. Ол жаны бла МГИМО Гиннесни рекордла китабына киреди.

-Къабарты-Малкъарны келечиле-

ри кеслерин жаланда иги жаны бла кёргозтедиле, - деп белгилегенди ол. - 2005 жылдан бери институтну сизни жерлешлеригизден 25-ден асламы бошаганды. Аланы иги кесеги уа кызыл дипломлагъа тийишли болганды. Бююнлюкде МГИМО-да КъМР-ден жыйырмадан аслам жаш адам окъуйду.

Студент биригиуно ишини юсюнден а бизни жерлешлерибиз **Тембулат Саральпов** бла МГИМО-ну выпускниги, бу институтну Къабарты-Малкъарда биригиуноу сыйлы председатели, вузну студентлерини россейли сообщество суну председатели **Аслан Каскулов** тынгылы хапар айтхандыла. Институтну академия амалларыны энчиликлери бла МГИМО-ну халкъла аралы халла эмда управление жаны бла институтну директору, политика теорияны кафедрасыны доценти **Ян Ваславский** шагъырей этгенди. МГИМО-ну Студент союзуну секретариатыны председатели **Владимир Ковалёв** а жаш тёлю къырал

политика жашауда къалай бардырылганыны юсюнден айтханды.

Мусукланы Алий къонакълагъа сейир ушакъ бардыргъанлары ючюн ыразылыгын билдиргенди:

- МГИМО-ну бизни республикадан выпускниклерини кёбюсю вузну ахшы белгиле бла бошагъанларыны юсюнден эшитген хычыуунду. Ышанама, ол төре мындан арысында да къалыр. Жаш адамланы биригиулюклерине эм жашауда жерлерин табуугъа себеплик этген обществону къурагъан жашлагъа бла кызылагъа ыразылыгымы билдирирге сюеме.

Билим беруу процессни энчилигини эмда вузну жамауат жашаууну юсюнден ушакъ КъМР-ни Парламентини юйюнде андан ары бардырылганды. Москвадан делегацияны аллында спикер **Татьяна Егорова** сёлешгенди.

- Республикабызны сиз артда да жүрек жылыуу бла эсгерирсиз деп ышанама, - дегенди Татьяна Борисовна.

- Мен не заманда да жаш тёлюбюзно жашаууна сакъ кёзден къарагъанлай турама. Ол къауумну проблемалары жарытмай амалы жокъду.

КъМР-ни Парламентини Председатели Къабарты-Малкъарны жаш тёлю политикасын жашауда бардырыуда законла чыгарыуучу органы магъаналылыгын да чертгенди. Москвачыла бизни республикабыз жаш тёлю политиканы юсюнден законну къабыл кёрген эмда КъМР-ни Парламентинде Жаш тёлю палатаны къурагъан биринчи регионладан бири болганын билгендиле.

Татьяна Егорова бусагъатдагы дуняда ёсюп келгенлеге кеп амалла ачылгъанларын энчи белгилегенди. Сёз ючюн, бир къырал экзаменни кийирилгени къыралны эмда иги вузларында билим алыргъа онг бередиди.

- Баям, терс болмам, МГИМО не заманда да эмда даражалы окъуу юйге саналгъанлай келеди десем. Аны выпускниклери бийик интеллектлери бла айырмалыдыла эмда ала дайым да изленгенлей турадыла.

Ушакъ андан ары КъМКЪУ-да бардырылганды. Анда къонакълагъа университетни ректору **Юрий Альтудов** тюбегенди. Москвадан делегацияга университет шахарчыкъда экскурсия да къуралганды. Кюн «тёгерек стол» бла бошалганды. Анда ала студент къурамланы, КъМКЪУ - ну организацияларыны келечилери бла ушакъ-лашхандыла эмда эки вузну студент биригиулерини араларында бир бирлери бла байламлыкъ тутарга деген келишимге къол салгъандыла.

Марьяна БЕЛГОРОКОВА.
Суратны **Артур ЕЛКАНОВ**
алганды.

СЕБЕПЛИК

Профессор Николай Шамаловну хайырлы консультациялары

Кёп болмай Къабарты-Малкъаргъа медицина илмуланы доктору, Н. И. Пирогов атлы медицина университетинде клиника неврология бла нейрохирургия бёлюмюню профессору Николай Шамалов келгенди. Белгилеп айтсакъ, ол 2013 жылда республикада къан тамырлагъа бакъган арада тромбозис амалны синдириуге уллу къыйын салгъанды.

Профессор Республикалы клиника больницада биринчи неврология бёлюмюню жокълагъанды, саусузланы халлерин сурагъанды, тийишли рекомендацияла да этгенди. Ол кюн окуна ишемия инсульту бла тюшген саусузгъа тромболитика терапия бардырыугъа къатышханды. Быйыл арада ол диагнозу бла алты адамгъа багъылгъанды. Ахырында врачны башчылыгында кенеш-семинар ётгенди.

Николай Шамалов, къан тамырлагъа бакъган араны ишини юсюнден оюмун билдире, стационар ачылгъандан бери саусузлагъа багъуу иш иги жанына тюзеле баргъанын,

мында ишлерин билген ахшы специалистле урунганларын эмда жангы оборудование хайырланганын чертгенди.

-Мындан арысында да арада башха бёлюмлени эм паллиатив болушлукъ бериуню да айнытыргъа керекди. Хирургия жаны бла да болум игиди. Кёп болмай ачылгъан инсультха бакъган школ да аламан ишлейди, -дегенди профессор.

Республикалы клиника больницаны баш врачы Зурият Бгажнова билдиргенге кёре, бююнлюкде специалистлени юйретюу эмда стационаргъа керек жангы оборудование бла жалчытыу иш тири бардырылады.

КъМР-ни Саулукъ сакълау министрствосуну пресс-службасы.

ЖКХ

Капремонтха жыйылгъан ахчагъа процентле къошулукъдула

Кёп фатарлы юйлеге тынгылы ремонт этиуге ахча жыйышдырыуну амалы игилендирилликди. Энди адамладан жыйылгъан ахча банк депозитге тенг этилип, анга процентле къошула барлыкъдыла. Фатарланы иелери кредит алыргъа суйселе уа,

ан фатарлада жашагъанланы жууапха тартыуну къатыландырмазгъа эмда приватизацияны алыкъа тохтатмазгъа оноу этилгенди.

Юйлерини башларын алышындырыу, къабыргъаланы жангыртыу дегенча жумушланы кеслери

дыла). Алай аланы ахчалары уа инфляциядан къорууланмайды. Алай болмаз ючюн, энчи сётну процентле къошулгъан депозитге тенг этерге оноулашхандыла правительствода.

Фатарланы иелери ремонтну бир жолгъа тамамлар ючюн алгъан банк кредитни юсюнден айтханда уа, аны да льгота халда берирге оноу этилгенди. Иелеге процентлени бир кесеги къайтарылады: ала шёндю бир жылгъа 20-дан артыкъ эселе, бюджетден болушлукъдан сора, сёз ючюн, 12 процентге дери тюшерикдиле.

Токга жангы тарифле тохташдырыуну болжалын 2017 жылгъа дери созаргъа оноу этилгенди. Андан сора да, фатарлада суугъа алыкъа сётчикле салмагъанланы жууапха тартыу да къатыландырыллыкъ туюлду. Аллайла къыралда 30 процент боладыла. Январдан башлап алагъа нормативлени эки кереге, июльдандан а беш кереге кёпюрге белгиленген эди. Ол мадарны да 2017 жылгъа къойгъандыла. Ол адамлагъа къыйын экономика кезиуде эс тапдырыр мурат бла этилген оноуду.

«Российская газета»

къырал алагъа субсидияла бёлюкдю. Ол премьер-министр Дмитрий Медведев билдирген магъаналы оноуладан бириди. Андан сора да, жангы энерготарифле кийириуню арт болжалгъа салыргъа, сётчиклери болмагъ-

алларына тамамларгъа суйгенле, ахчаны банкда энчи сётха салып жыйышдырадыла. Аллайла бююнлюкде 15 процентни туталдыла (къалгъанла уа ахчаны «бир къазаннга» саладыла да, кеслерини кезиулерин сакълай-

Москвада «Аланское наследие» деген фильм кёргюзтюлукдю

9 февральда Орус география обществону Москвада лекториясында «Аланское наследие» деген фильм кёргюзтюлукдю. Анда 2015 жылда операторланы, суратчыланы, блогерлени, обществону келечилерини республикада экспедицияларыны юсюнден айтылады.

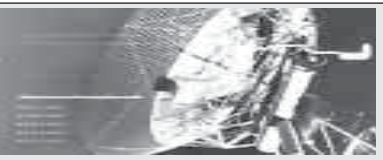
Алай бла фильм аланы Иван Чистяковну башчылыгында Ара Кавказда жолоучулуклары къалай ётгенин суратлайды, алан халкыны маданият эм археология хазнасыны, аны сейир тарыхыны эмда кавказ миллетлени культураларында жерини юсюнден билдиреди. Андан

сора да, анда археологлары, этнографлары, алимлени интервьюлары да бериледи.

«Аланское наследие» экспедиция регионда «По следам генерала Эммануила», «Снежный карнавал», «Селфи мира», «Дороги Победы» деген проектлени бардырыугъа къошумчулукъ этгенди. Энди аны Север эм Юг Осетияда, Ингуш эм Чечен республикалада бардырыргъа мурат барды.

МОКЪАЛАНЫ Тенгиз, краевед, Орус география обществону члени.

Шимал Кавказ кюн сайын

Волгоград областьда – жангы электричкала

Волгоград областны темир жолчулары шахар тийрелерине жюрюген транспортну жангырта турадыла. Аны юсюнден ТАСС-ны корреспондентине «Волгоградтранспригородну» директору Александр Васкевич билдиргенди.

-Мындан бир ненча жыл алгъа регионда адамланы бек эски электропоездде жюрютюрге тюшгенди. Бююнлюкде уа Волгоград областны шахар тийрелерине 13 маршрутда 8 рейс автобус, 9 электропоезд жюрюйдюле. Арт заманда уа жаппа-жангысын алгъанбыз – энергияны аягъан ЭД9Э электропоездни. Россейде ала эллиден аз асламыракъдыла, аладан бири энди бизде да барды, -дегенди Васкевич.

Селекция базаны къарыусузлугъуну хатасындан

Къобанны властьларыны 2016 жылда регионда бал туз чыгарыугъа 1,4 миллиард сомдан артыкъ къоратыр планлары барды. Аны юсюнден вице-губернатор Андрей Коробка бу производство бла кюрешген предприятияланы башчылары бла бардырылгъан «тёгерек столну» кезиунде айтханды.

Жыйылыугъа къатышханла арт 15 жылны ичинде бал туз чюгондюр ёсдюрюлген сабанла 50 процентге азайгъанларын жарсып чертгендиле. Урлукъла бла да иш доюн туюлду. Аны сылтаун ала ата журтлу урлукълагъа сурам аз болгъанында, предприятияланы ырысхы-техника онгларыны къарыусузлугъунда, тынгылы урлукъланы азлыгында, баш селекция базаны жокълугъунда эмда селекционерлени иш хакъларыны гитчелигинде кёредиле.

Махачкъаланы орамларына

15 эвакуатор чыгарыкъды

Дагъыстанны ара шахарында кёп да бармай шёндююлю эвакуаторла кёрюнюрюкдюле. Ала 3,5 тоннадан ауур болгъан автомобильлени да кётюраллыкъдыла. Аны юсюнден шахарны администрациясыны информация политикасыны управлениясы эмда пресс-службасы билдиредиле. Анда айтханларыча, Махачкъаланы юч районуну хар бирине да бешишер эвакуатор жетерикди. Андан сора да, 200 машина сыйынырча энчи жерле да бёлюнюрюкдюле.

Ставропольеде школла автобуска бла жалчытылынгандыла

Крайны губернаторуну пресс-службасы билдиргенге кёре, Ставропольеда билим бериу учреждениялагъа жангы школла автобуска къууанчы халда берилгендиле. Ала Быргыла тартыучу каспий консорциум бёлген ахчагъа алыннгандыла. Школла 11 автобус къоллу болгъандыла, дагъыда экиси уа автопаркга Жангы жылны аллында тюшгендиле.

Билдирилген шартлагъа кёре, кёп да бармай Ставроль крайны школчулары дагъыда 60 автобус аллыкъдыла. Бусагъатда битеу да 512 школла автобус 16 минг чакълы бир сабийни жюрютедиле. Арт беш жылны ичинде крайгъа 191 жангы автобус къошулгъанды.

Алгъын – министр, энди – постпредни башчысы

Ингушетияны башчысы Юнус-Бек Евкуров республиканы тыш байламлыкъла, миллет политика, басма эмда информация министри Руслан Хаутиевни башха ишке кёчгени бла байламлы къуллугъундан эркин этгенди. Энди ол РФ-ни Президентинде Ингушетия Республиканы дайым представительствоосуна башчылыкъ этерикди.

-Постпредствону баш борчу – Москвада, Европада ингуш диаспорала бла байламлыкъланы къурауду, аланы миллет адет-тёрелени сакълаугъа эмда кючлендириуге кёллендириуду, -дегенди Ингушетияны башчысы Хаутиев бла тюбешиунде.

Андан сора да, ол республикадан тышына окъургъа бла ишлерге баргъан жаш адамла бла ишлеуге энчи эс бурургъа кереклисин айырып айтханды. «Алагъа дайым да кёз-къулакъ болгъанлай турургъа тийишлиди», - деп къошханды.

8 ФЕВРАЛЬ – РОССЕЙЛИ ИЛМУНУ КЮНЮ

«Акъял юйретиулерибиз бла саусузлагъа ийнаныу эм жарыкъ умутла туудурургъа кюрешибиз»

Медицина илмуланы доктору Теммоланы Лейланы республикадан тышында да кепле биледиле. Ол Нальчикде сабий клиника больницаны-онкология «Дом ребёнка» специализацияланган учрежденияны уа – реабилитация бёлюмюню консультантыды. КЪМКЪУ-ну Сабий ауруула, акушерство эм гинекология кафедрасыны профессоруду.

Аны кандидат эм доктор диссертациялары эки усталыкъыга – педиатрияга эм психиатрияга – кёре кёруулангандыла. Бу жаны бла бизде быллай ишле биринчи кере этилгенлерин эм сабийни аурууу кыйсы даражага жетгенин билир ючюн тест да ары дери жарашдырылмагъанын чертирчады. Ол усталыкълада республикада медицина илмуланы бек жаш докторуна Лейла саналады.

Аны саулукъ сакълауда кыйыны бла бирге жетишимлери да бардыла. Ол «Жылны- тиширйуу - 2012» деген атха, КЪМР-ни Правительствосуну дипломуна да тийишли болганды. Алай аны эм уллу саугъалары уа – пациентлерини саулугъу бла ата-аналаны ыразылыгыды. Ала уа аллай кыагытны республиканы Башчысына окъуна жибергендиле. Жанна Умарова, врач аны сабийни жашауун игилендирип, анга, анагъа, умут бергенини юсюнден жазганды.

Профессор тиширйуу 100 илму ишни авторуду. Ол санда преподавательлеге, студентлеге керекли пособияла да бардыла. Кесини бу жаны бла эм уллу жетишимине жылны аллында басмаланган «Психодиагностика в медицине и жизни» деген уллу монографиясын санайды. Андан сора да, ол конференцияла, конгресслеге кыатышханлай турады. Сёз ючюн, озгъан жылда Москвада, Ставропольда да кырал даражалы форумлада докладлары бла сёлешгенди. Усталыгын ёсдюрген курслага уа, ол, тёреде болуучусуча, беш жылдан бир кере угъай, жыл сайын да барады. Март айда Кисловодскда профессор-преподаватель кыауумну лекцияларына кыатышырыкъды. Бююн а ол редакцияны кыонагыды.

- Лейла, бек огъурлу, хурметте тийишли усталыкъны сайлагъанса. Медицинада ол неда бу бёлюм деп айыргъан тюз туюлду. Болсада «онкология», «психология коррекция» терминле кыйын эшитилдиле. Бютюнда бу жаны бла сен сабийлеге, ата-аналага, врачлага да консультацияла бересе.

- Сабий клиникалы больницага мени шёндю ишлеп тургъан кафедрамы башчысы, медицина илмуланы доктору, профессор Жетишланы Рашид жиберген эди. Ачыкъ айтайым, бир да суймей эдим мында ишлерге. Ким биледи, ол заманда жашлыгым, огъесе сынауум болмагъанымы хорлай болур эди. Келип, кеси кырап, юйретип да турганды. Бююнлюкте анга бек ыраыма.

Реабилитация деген ангыламга, нек эсе да, уллу эс бурлугъу келмей эди. Алай, бу бёлюмде ишлей, жетишимлеге да жетгенме. Сёз ючюн, аутизм диагнозлары болгъанланы арасында артда андан кытулгъанла да тубейдиле. Психика-сёлешуу жаны бла осал айныгъанчыкъла сёлешип башлагъан юлгюлерибиз да бардыла. Онкологияны юсюнден айтсакъ, реабилитацияны, психика консультацияны кючу уллуду. Мында уа лейкоздан иги болгъанчыкъла да кыуандырадыла.

Бу бёлюмге уа доктор диссертациядан сора келгенме ишлерге. Аны кёруулагъан кезиуде Дмитрий Рогачёв атлы Сабий гематология, онкология эм

иммунология илму клиниканы генеральный директору Александр Румянцев бла тубеширге туюшгенди. Ол илму советни башчысы болгъаны себепли аны рекомендациясы керек эди. Манга сен психосоматика ауруула бла кёп ишлейсе, онкология бла уа кёрмегенмисе кюрешип, деп соргъан эди.

Кыйсы бёлюмде да этген ишими иги жанына болгъан тюрлениулерин эсеплегенлей, жазгъанлай турама. Илму жаны бла кырайма, тинтеме. Сора аланы тап халга келтирип, сынаууму статьяларымда ачыкълайма.

- Ишлеп тебиреген кезиуюнг бла тенглешдирсек, нени белгилерге боллукъса?

- Сен огъарыда сагъындынг психологияны. Ма бу жаны бла ахшы тюрлениуленди айталлыкъма. Сёз ючюн, 90-чы жылланы ахырын окъуна алайыкъ. Ол заманда адамла психологладан кюркыган эте эдиле. Жамауатны ангы башха кёрюнеди бусагъатда. Биринчи ишлеп тебирегенимде, кабинетни эшигинде «Сабий психотерапевт» деген сёзлени окъугъанла абызырап кыала эдиле.

Энди уа ата-анала консультацияга жашларын, кызыларын кеслери келтиредиле. Школ программаны окъуна алайыкъ. Ала кыйналгъан этедиле. Биз а окъуучулага эс, акъял, оюм жаны бла да болушлукъ этебиз. Психологта баргъанла барысы да ауруула туюлдуле. Аланы асламысы болушлукъ излейди. Сора осал саулукълары

ишлейди, назмучукъла жазарга да кюрешуочюдо. Доктор болама десе, тыярыкъ туюлме. Анам манга бек кыаты суюлген эди бу усталыкъны сайлайма дегенимде. Айхай да, кыйналмазымы излегенди. Алай адамга жаны тартылгъан затдан кытулгъан тынч туюлду.

Баш ием Малик врач нек болмай кыалгъанын билмейме, ансы. Аны бу сферадан ангылауу барды. Мени илму статьяларымы биринчи корректору да олду. Суйсек, суймесек да, адамны кыанында болгъан зат тунчугъуп кыалмайды.

-Ишинги кыйынлыгын, ауурлугъун юйге уа келтириуюмюсе?

-Мен алай сунама, ишни, сабийлени, юйюню да кеслени башха-башха жерлери болургъа керекдиле. Юйде ахырысы бла усталыгъымы юсюнден сагъыш этмейме демейме. Илхам аш хазырлай тургъанда келип да кыалады. Ол кезиуюмде жарым сагъатха окъуна статья хазырлап кыоаллыкъма.

Кертисин айтсам, юйюню босагъасындан атлагъанлай окъуна, ана болургъа, сабийлени кыатында турургъа излейме. Шёндю кыарьера кыйыны болуп, биз кёп затны артдага кыоюп да кыоабыз.

-Ишинги юсюнден айтмаса, жашауда нени багъалайса?

-Билемисе, жукълагъан кезиуюмю окъуна кыызганама. Ол адамга кереклисин врач болмагъан да ангылайды. Заманны тюз хайырлана билерге тийишлиди. Не кыадар кёп зат этерик эдим жукълагъан деген болмаса деп да келиуюмю кёлюме.

Бу бёлюмде ишлегенли жашаугъа башха кёзден кыарагъанымы айталлыкъма. Кёп затны магъанасын, кыйматын ангылагъанма. Насыбым аналыкъда, сабийлени саулукъларында болгъанына да бегирек туюшунгенме.

Адам бююнню кюню, бир чакъны окъуна багъалаймаса, ол заман бошуна озганды деп кыоарга боллукъду. Анам бир зат айтып, анга тамбла десем, артда кыйналама. Аны эм атам кыатларында турургъа бек суюме.

Сабийлигимден окъуна сатхычыкъны, менсинуюмю кёрюп болмайма. Адамда жаланда иги ышанланы излейме. Биз кесибиизни биреуден аламатха санамай, башхаланы кыйынлыкъларын да ангыларга, кыол узатырга керекбиз. Адам деген атны да ма аны ючюн юйютебиз.

МОКЪАЛАНЫ Зухура.

Суратны **ХОЛАЛАНЫ Марзият** алганды.

Семинар

Окытууну качественю юсюнден ушакъ

Бу кюнде малкъар, орус, кыабарты тилледен бла адабиятладан устазланы хазырлауу бла кыошакъ профессионал билим бериую бардырыууу проектини чеклеринде «Орус тилни бла литератураны окытууну качественююню вопрослары: аны магъанасы эм проблемаланы кетериую амаллары» деген ат бла КЪМКЪУ-да республикалы семинар болганды. Ол КЪМР-ни Билим бериуу, илму эм жаш тёлую ишлери жаны бла министерствосуну, Усталыкъ жаны бла тохтамай айныуу арасыны, сагъынылгъан вузну орус тил эм битеулю тил билим кафедрасыны башламчылыкълары бла бардырылганды. Аны ишине жюзден аслам устаз кыатышханды.

Семинарда филология илмуланы доктору, огъарыда сагъынылгъан

кафедраны башчысы, профессор Башийланы Светлана: «Итог сочиненияны (изложенияны) (11-чи классла) эсеплери: алада болгъан халатланы анализин бардырыуу» деген доклад бла сёлешгенди. Андан сора да, кенгешде вузну, араны келечилери, устазла орус тилни бла адабиятны битеулю эм профессионал билим берген учреждениялада окытууну тюрлю-тюрлю вопросларын сюзгендиле. Бир кырал экзаменни бардырыуда быйылгы тюрлениуленди юслеринден да билдиргендиле.

Докладладан сора «тёгерек стол» болганды. Анга кыатышханла «соруужууа» халда школлада орус тилни бла литератураны окытууда кыйгы этдирген, жарытхан затланы юслеринден сёлешгендиле.

ТРАМЛАНЫ Зухура.

ЭСЕПЛЕ

Тюрлю-тюрлю амалланы хайырланып, патриотланы ёсдюредиле

Бу кюнледе Гражданланы (жаш тёлую) патриот ниетде юретиую эмда аскер күүлукъга хазырлауу республикалы арасыны советини жыйылуу болганды. Анда 2015 жылда этилгенни эсеплери чыгарылгандыла, быйылга борчла салынгандыла. КъМР-ни Граждан обществоу институтлары бла байламлыкъла кырау эмда миллетлени ишлери жаны бла управлениясыны таматасы, башында сагынылган органны председателини орунбасары Анзор Курашинов бардырганды.

Бек алгъа КъМР-ни Билим бериу, илму эмда жаш тёлую ишлери жаны бла министерствосуну управлениясыны таматасы Александр Водопьянов селешгенди. Ёсюп келген тёлую патриот ниетде юретиуу бла байламлы иш республикалы аскер комиссариат, ветеран совет, ДОСААФ-ны регион бёлую, жаш тёлую организацияла бла бирге бардырылганын чертгенди. Ол билдиргенича, былтыр 20 мингден аслам сабий эмда жаш адам кытышып, эки мингден аслам жумуш тамамланганды. Республиканы шахарларында бла элдеринде юретиуу, ангылатыуу ишле бардырылгандыла. Алагъа федерал, жер-жерле власть органла, жамауат биригиуле да тири кытышхандыла.

Аскерге хазырлауу юсюнден айтханда, докладчы, ол жаны бла тюрлю-тюрлю ишледен жюзден артыгы бардырылганын чертип айтханды. Граждан-патриот ниетде юретиуде сынауу бир бирге билдирип муратда республиканы муниципал кыралыуларында биринчи семинар кыралганды. Прохладный шахарда 8-чи номерли орта школда патриот биригиулени башчыларыны кенешлери болганды. Школчула эм жаш адамла бла бирге аскер мемориал комплекслени, эсгермелени сакълау, тап халда тутуу жаны бла да талай жумуш тамамланганды.

2014-2015 жыллада 239 эсгерте эмда аскерчиле асыралган 107 жер тапландырылганды. Анга 3615 волонтер кытышханды. Былайда докладчы Волонтерланы регион штабларыны ишлерини битеуроссей рейтингинде

чикни - 32, районланы да 106 школунда кишилики дерслери бардырылгандыла, алагъа онтерт мингден аслам адам кытышханды.

Кадет школа граждан-патриот ниетде юретиуюу магъаналы кесегидиле. Александр Водопьянов айтханыча, аланы санын кёбейтиу аскер билим алыргъа, Ата журтха

ны бир информация банкын кырауу, бу сферада ишлеген специалистлени усталыклары ёсдюроую, аскер-патриот музейлени бла клубланы ишлерине себеплик этиуюу, патриотизмни кючлендирип мурат бла бардырылган ишлеге не кыдар кёп сабий эмда жаш адам кытышырча этиуюу баш борчлагъа санаганды.

бёлуюю председатели Мухамед Закуев ол башчылыкъ этген ведомство жаш адамланы саулукларыны чыныккыдыруу, аланы аскерге хазырлауу жаны бла жылны ичинде тамамланган ишлени юслеринден тынгылы хапар айтханды.

Гражданланы патриот ниетде юретиуу жаны бла ишлени юслеринден халкъга билдирип туруу кылай кыралганы бла уа жыйылууда КъМР-ни Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла кырал комитетини председателини орунбасары Къонакъланы Хасан шагъырей этгенди. Ол билдиргенича, республикалы газетлени бетлеринде, телевидениени бла радиону берилуеринде аллай материалла дайым да басмаланганлай, кёргозтюлгенлей, айтылганлай турадыла. «Патриот ниетде юретиуу», «Аскер-патриот адепкылыкъ», «Патриот», «Аскер комиссариат билдиреди», «ДОСААФ», «Жангы тёлую», «Жаш тёлую» деген рубрикала газетлени бетлеринден кетмейдиле.

Телевидениеде, радиода да юч тилде «Бизни келир заманыбыз», «Жаш тёлую проспекте», «Шуёхлукъ», «Бирге» деген атла бла эм башха берилуе кёргозтюлгендиле. 9-чу майда уа битеу республикалы, муниципал СМИ-леде Хорламга жораланган номерле чыгарылгандыла.

Комитетни башламчылыкъы бла «Къабарты-Малкъарны сабийлери мамырлыкъ жылдыла» деген ат бла сабий прессаны фестивалы бардырылганды. Уллу Хорламны 70-жыллыкъын кенг кёргозтген басма изданила саугалангандыла, дегенди докладчы.

Жыйылууу гражданланы патриот ниетде юретиуу иш бла байламлы болган министерстволагъа бла ведомстволагъа этилген эсгерилуени эмда Республиканы араны 2016 жылда ишини планын кыбыл кёроуу бла бошалганды.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.

глеринде Къабарты-Малкъар Шимал-Кавказ федерал округда биринчи жерде, Россейде уа бек иги бешеулени санында болганын ёхтемлик бла айтханды. Сора волонтер корпусха себеплик этерге кереклисин да эсге салганды.

Бу ишде «Хорлам» деген спорт оюнуу да магъанасы уллуду. Озгъан жыл анга 135 окуюуу кытышханды, хорлагъанла уа Севастопольга аскерспорт оюнуу Битеуроссей финалына баргандыла. Хорламны 70-жыллыкъына жораланып шахар школлада окуюганланы араларында ушкоч атыудан чемпионатла, викторинала, авиамодель спортдан эришиуле, дагыда аллай кёп башха ишле болгандыла.

Окуючуланы самоуправление органларыны, аскер-патриот клубланы, граждан-патриот излеу кыраууларыны, сабий организацияланы да ишлери адепкылыкъга, патриот сезимге юретиууге бурулупду. Ветеран организацияла бла бирге Наль-

күүлукъ этерге сюйгенлени санын кёбейтиуге себеплик этгенди. Бюкюнлюкде республикада аллай билим берген юч учреждение барды, алада 474 адам окуюду.

Андан сора да, докладчы Уллу Ата журт урушну жигитлерини атларын ёмюрлюк этиуу, белгисизлени ачыккълау, аскерчилени кыабырларын табуу, аланы кёчюроуу, ветеранлагъа кыайгырыуу жаны бла бардырылган ишлени да туура этгенди. Патриот ниетде юретиуде музейле да уллу магъана тутханларын белгилеп, бусагъатда битеулю билим берген учреждениелада 86 музей, аскер махтаулукъну 54 отоуу кыралганын, алада 25864 экспонат жыйышдырылганын да билдиргенди. Школ музейлени ырысхы-техника онглары осал болганларын да эсге салганды.

Келир заманга кыаллай кышле белгиленгенлерин айта, патриот ниетде юретиуу бла кюрешген организацияла-

Культура министрствону жанында кыаллай мадарла этилгенлерини юсюнден ведомствону бёлуююу таматасы Инна Санова билдиргенди. Ол былтыр Хорламны 70-жыллыкъын белгилеуге артыккъда уллу магъана берилгенин чертгенди. Анга аталып сабий жырчы кыраууларыны фестиваллары, патриот жырлары конкурсуну, ветеранла бла тюбешилуе, кёрмочле, эсгертмелени ачыуу, байрам концертле бийик даражада ётгенлерин, алагъа аккыбалык болмагъанла бла жаш адамла аслам санда кытышханларын айырып айтханды.

«Ёлюмсюз полк» деген битеуроссей акцияны да республика кыралыуу бардырылганын эсге салганды. Дагыда Культура министрствону болушлугууу бла былтыр Уллу Хорламга аталып кинофестиваль бардырылганды. Анга кёре Абхазия майданда урушну юсюнден фильмле кёргозтюлюп тургандыла.

ДОСААФ-ны республикалы

СЮЗЮУ

Улутхачылыкъны жолун кесерча

КъМР-ни Табийгъат байлыкъла эм экология министрствосунда бу кюнледе болган жыйылууда сёз 2015 жылда коррупцияга кыажуу кыаллай мадарла этилгенлерини юсюнден барганды.

Анда кёргозтюлген шартлагъа кёре, министерство ол жумушну энчи ведомстволу буйрукълагъа кёре бардырганды. Коррупцияга кыажуу кюреширча энчи комиссия кыралганды. Ол бедишлик ишни этгенлени юслеринден билдирип ючюн энчи телефон номер да тохташдырылганды.

Бу осал ишге кыажуу кюреш кыйматлы болур ючюн, кырал күүлукъчула надзорлукъ этген службала бла бирге ишлейдиле. Отчёт кезиюну ичинде бирге алты

рейд кыралганды. Аланы кезиулеринде законнга бузукълукъ этгенле ачыккълангандыла эмда административ жууапха тартылгандыла. Министерствода эмда аны бойсунуунда болган учреждениялада коррупция шартла ачыккъланмагъандыла.

Гражданланы тилеклерине бла тарыгыуларына кырауу иш да тап кыралганды. Былтыр 107 обращении кёре тийишли мадарла этилгендиле. Ведомствода ишлегенледен коррупция этгенди деп бир тарыгыуу, билдириу да

келмегенди. Тамамланган ишлени юслеринден билдириуу министрствону сайтында басмалананды.

«Коррупцияга кыажуу кюреш» деген подпрограммага тийишлиликде ведомствода күүлукъ этгенлени араларында законну кыалай билгенлерини юсюнден тестирование бардырылганды. Аны жетмиш эки адам ётгенди, ол санда таматаны орунбасарлары да.

2015 жылда министрствода кырал эм граждан күүлукъчуланы кытышыулары бла юч семинар болганды. Алада коррупцияга тыйгыч салыуу амаллары сюзюлгендиле. Бахсан шахарны школларында уа тегерекде

кыудуретге улутхачылыкъдан кыаллай хата тюшгенини юсюнден ачыккъ дерсле бардырылгандыла. Андан сора да, РФ-ни Генеральный прокуратурасы бла эмда КъМР-ни прокуратурасыны келечиси кытышып да дерсле кыралгандыла.

Министерствогъа ишге жангы алынган адам, кырал эмда граждан күүлукъну толтурууда тийишли сурамлагъа келиширигине ант этип, тийишли кыагытлагъа кыол салады. Озгъан жыл мында ишлегенледен 63 кырал эм граждан күүлукъчу, дагыда бу ведомствону бойсунуунда болган 13 учрежденияны башчысы кеслерине, юй бийчелерине

неда баш иелерине тюшген ырысхыны юсюнден билдириуле этгендиле. Алагъа кыоратылган ахчаларыны юсюнден юч справка да кыошулганды.

Министерствода коррупция бла байламлы правога бузукълукъ этгенлеге кыажуу кюреш бардырган бёлуюмде ишлегенле семинарлагъа, «тёгерек столлагъа» да кытышып, ол осал ишге жол бермезге кереклисини юсюнден айтхандыла. Былтыр бузукълукъ этерге сылтау болганын бла кыалганын билдирип муратда 36 норматив-право актха экспертиза этилгенди.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Заман, адамла, къадарла

Мамашлары Чегем тарында Къардан сууну жагъасында къуралган, бюгюнлюкде тюр болуп, оюлуп, чачылып турган Думалада жашагандыла. Къаяла къоюнунда орналган, эл ташладан къаланган хуналары, журтлары. Юйлери ни къабыргалары тытыр бла сюртюлюп. Къышлыклары, жайлыклары, суу да болган монг жер. Ол заманда «Мамашлары къара тюлкюлерни», «Мамашларыча байла», «Мамашлары сары-къолан ийнеклери» деген сёзле да жюрюгендиле. Быланы хапарлары Чегем тарында, Бахсан ауузунда да жюрюй турганды. Бир тукъум эки ауузда айтылганы да сейирди.

ден акъыллы эди», - деп жарсыганды иеси. Жанхотияны баш жанында Бахсан сууну юсю бла жангы кёпюр ишлерге тюшгенде, аны багъасын Мамашлары телегендиле.

Революциядан сора Мамашлары эр кишилерин тутуп Сибирге ашырадыла, малларын сыйырадыла. Нальчикге сюрюрге деп Кёнден аягында жыйганларында, 10 000 къой, 400 ат, аллай бир тууар, жюзге жууукъ эшеклери болганды.

Думалада къалган Асхатны уа 13 минг къою, 360 аты, 800 тууары, жюзден артыкъ эшеги сыйырылады.

Мамашлары къара тюлкюлери

Ола былай болганды. Мамашлары маллары мингле бла саналганды. Чегем ауузу алагъа тарлыкъ этип тебирегенде, Жанхотияны баш жагъасында, Бахсан сууну жанында, Орусбийланы жау-бишлакъ заводларын сатып аладыла. Ары Жюнюс, Муса, Къайсын, Юсюп кечедиле. Ала алайда, бир къабыргаларын сыртха тиреп, тюплю-башлы юйле ишлетедиле. Гектар чакълы жерин алма, кертме терек бахча этгендиле, бал чибинле да тутхандыла. Бал чайкъагъан заманда энишге, ёрге ётгенле къайтып, сыйланып тургандыла.

Тукъумну адамлары кёп жерлеге айланып, тюрлю-тюрлю къумалы малла келтиргендиле. Хайырлыклары тау жерлеге да чыдамлыкларын жаратып, сары-къолан малланы жайып тебирегендиле. Сютлерин жау-бишлакъ этип сатхандыла. Аладан сора, мингле бла къойлары, жюзле бла атлары, эшеклери болгандыла.

Бу тукъумну адамларыны чомартлыкларыны юсюнден да кёп хапар жюрюйдю. Бирин эсге салайыкъ. Кюз артында малла таудан тюшгенде, жыл сайын къартлагъа, къарыузулагъа 100 къой юлешгендиле. Элде бир кёзю сокъур кишиге къадыр берген эдиле. Ол аны бла бичен, отун ташып турганды. Малла кютген жеринде кырдык жюклеп ашырса, бир жанына бурулмай, тюзюней юйюне келип болганды.

Ол ёлгенде: «Мени къадырым кёпле-

Ма аллай байлыклары ючюн айтхандыла Мамашлары къара тюлкюлери бардыла деп.

Бу жыртык жаныарчыкъла бла байламлы бир ишлери уа болганды. Хапарыбызда аны юсюнден да айттайыкъ. Совет власть тохташып, къолайлыла бла кюрешген кезиуде Мамашлары

Жюнюсно жашы Адилгерий да тутулады. Олтурган жеринде тюрмени таматасына барып, мал жайыкъ, сют алырбыз, тутмакълагъа, аланы сакълагъанлагъа да жарар, дейди. Ол ыразылыкъ бергенден сора ийнекле жыйышдырадыла.

Адилгерийни биргесине Москва тийресинде уллу мюлкню таматасы да олтурганды. Была экиси да иги шуёх болгандыла. Аны ётюрюк дау бла тутулганы ачыкълангандан сора башына эркин этедиле эм алгыннгы ишине къайтарадыла. Ол а, кюреше кетип, Мамаш улуну эркин этдирип, кесине ишге алады. Была анда къара тюлкюле жайып тебирейдиле. Ол ишни Адилгерийге буюрадыла.

Бираздан сатыу-алыу жаны бла наркомгъа къара тюлкюлени хапары жетеди. Ол заманда аны таматасы Микоян эди. Ол а Кавказда аллай мюлк ачар акъыл этеди. Анга деп Грузияны жерин сайлайды.

Ол ишни къуаргъа эм бардырыгъа Адилгерийни жибереди. Ол да ишни къолгъа алады. Юйюрюн да ары кечюредди. Аны биринчи юйдегиси къабартылы бий Адильгерий Атажукинни къызы Жанчыкъ эди. Быланы бир жашлары бла къызылары болады. Къызчыкъ туугандан сора кёп жашамай ёлгенди. Жашлары Ахмат а кёп жылланы Тырныауузда шахтада ишлеп турганды. Ол да дуниясын алышханды.

Экинчи кере Къарачайдан Чотчала-ны Гыжауну алады. Андан да бир жашы бла эки къызы болады. Бираздан а Адилгерий тамата къарындашы Мухамматны да юйюрю бла Гюржюге кечюредди. Уллу мюлк къуралады. Жылгъа жети минг тюлкю тери ётдюредиле къыралгъа. Аланы Америкагъа окъуна сатып тургандыла.

Мамашлары къара тюлкюню бла сарыны бирге къошуп, алгъа акъ-къара къоланларын чыгъарадыла, ызы бла уа буруну бла эки къулагъы къара, андан къалганы уа чыммакъланы. Ала асыры акъдан, кюнде къарча жылтырагандыла. Жарсыугъа, терк кир болуп, алыучу табылмай, ол иш тохтатылып къалады.

Адилгерий этген ишин Москвада кёрмючледе кёргюзтюр, сауугъа алагъа тийишли болганды. Микоян къол салып кёп махтау къагъытлары бар эди. Кеси уа Малкъаргъа халкъ Азиядан къайтхандан сора келгенди. Ууахтысы жетгинчи Тырныауузда жашап турганды.

Къара тюлкю териси болган юй ырысхылы, монглу болады дегеннге бир-бирле ийнанган да эте болурла, Мамашлары уа къол къыйыналары бла ырысхылы болган эдиле. Байлыклары чачылган эсе да, хапарлары уа халкъны эсиндеди.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Топонимика

Къайдан чыкъгандыла бу атла

Биз жашагъан жерибизде кёп атланы эшитебиз, алай аланы магъаналарына уа тюшюнемейбиз. Сёз ючюн, Огъары Бахсандан Кыртык ауузуна бара туруп, сейир жерле, аланы кёп тюрлю биз ангыламагъан атлары бардыла. Аладан бирлерине эс бурайыкъ.

Дагъазала - ол бурун заманда къысыр къаяны жонуп, ууатып, толтуруп, адам, мал жюрюрча этилген тырхыклы, ныхытлы жолду. Алайдан арлакъгъа барганлай, къалалагъа тюбейсе. Ала зыгъыр, топуракъ бирге къатып къалган бийик, базыкъ «чынладыла». Аланы хар бирини бек башларында, къалпакълача, бёрклекча, гыйы ташла «олтурадыла», ёмюрлюк топуракъ, зыгъыр къаланы жауундан, къардан сакълайдыла.

Дагъыда арлакъ барганлай, Бахчалагъа жетесе. Ким биледи, алгын алайда бахчала болган болурла. Бу сагъатда уа бийик, субай нарат терекле ёседиле. Жайда аланы тюплеринде жилекле къызарадыла, төгерекни ариу ийисге алдыра.

Зугулла деген къол бла арлакъгъа барганлай, адам къолу бла ишлегенча, зугул шор ташланы кёресе. Алайдан узакъ болмай **Суарик** тау сюеледи. Аны кюнлюм жаны саргъалганлай, оюлганлай турады, Чегет жанын а ёмюрлюк чыранла басыпдыла. Манга кёп заманны геологла бла ишлеген Жаппулары Тебо айтханнга кёре, бу тауну ичинде, теренинде парфюмерияда, къурулушда хайырланылыкъ уллу байлыкъ барды. Бедикде алибастр, Заюкова тытыр чыкъган жерле да аны ёзегиндендиле дегени эсимдеди.

Кыртык суу Минги тауну этегинде чыранладан башланады. Алайдан узакъ болмай, **Тёгюден Ёзени** барды.

Бахсанчыла уллу, кенг жерни аны бла тенглешириучюдюле. Алайда чынгыл къаяны тюз тюбюнде минг къой сыйынган уллу дорбун кёплени сейирге къалдырады. Уллу Ата журт урушну кезиунде аслам бахсанчы немисли самолётла атхан топладан ары бугъуп, жанларын сакълагандыла.

Бомбаланы алайгъа кёп атылганлары уа совет аскерле артка ыхтырылып келе, Къарачайда Клухор аууш бла Балыкъ-Башына аууп, Кыртыкга тюшюп, алайдан Бахсан ауузу бла Тонгуз-Оруну бла Тау артына аугъанлары бла байламлы эди. Душман самолётла аланы ызларындан болуп, алагъа, мамыр адамлагъа да кёп къыйынлыкъла сынатхандыла, адамланы, малланы къыргандыла.

ТЕММОЛАНЫ Мухадин.

Сопугъан кезиуогюзде

Сабийле айтадыла

-Кимни бек сюесе, атангымы огъесе анангымы?-деп соргандыла Муратчыкъгъа.

-Айтырыкъ туююлма!-дегенди ол.

-Нек?

-Айтсам, атамы жанына тиерикме!

xxx

Халимат жашчыгын жукълаталмай кёп къыйналады. Сабий, энтта да ойнарыкъ эдим деп, къылыкъ этеди. Бар амалын тауусхандан сора анасы жырлап башлайды. Муратчыкъ шошайганча кёрюнеди. Анга кёлленип, Халимат жырын андан ары бардырады. Бир кесекден жашчыкъ:

-Анам, жырынгъа кычан бошаллыкъды, мен жукъларгъа сюеме?-дейди.

xxx

Муратчыкъ школдан келеди да: -Анам, сююнчюлюк! Келир жыл манга китаплагъа ахча къоратырыкъ туююле!

-Къалай бла, аланы хакъсыз бериргеми айтадыла?

-Угъай, мени бу классда экинчи жылгъа къойгандыла!

Бир жол тюкенде жууур-гъаннга къарай тургъан эки тиширууну ушакъларына шагъат болама. «Не этесе муну, бу синтепонду, жалгъан зат. Къышда жылытмайды, жазда уа къыздыргъан этеди. Андан эсе жюнден этилгенни алсанг а», - дейди бири. «Къой, къой, бююнлюкде быллайны ким жюрюттеди. Къарачы муну женгиллигине, омакълыгына», - дейди башхасы.

палаталарындан бирини председатели уа жыйылыулары энтта да жюнден толтурулгъан машокну юсюнде олтуруп бардыргъаны да бошдан болмаз. Бу шарт да бек сейирди: Англияда 18-чи ёмюрге дери къойчулукъ бла байламлы 300-ге жууукъ закон жюрюгенди. Кийиз къалпакъ киймеген эр кишиге уа тазир тёлетдиргендиле. Сюрюучю ёлсе уа, аны гулласына жюн халыдан къыппа салгъандыла. Алай

деген романында сюрюучю тенгизде кеме бла элтип баргъан саудюгерчиге къалай дерт жетдирилгени. Къойладан бирин суугъа атхандыла да, аны ызындан а къалгъанлары да секиргендиле.

Дуняда бек уллу къой ферма Жангы Зеландияда болгъанына сейир этмегиз. Ол 12 минг гектар жерни тутайды, анда 117 минг ууакъ аякълы барды. Жюн алыуда да бу къырал айырмалы болгъанды. Анда жашагъан Годфри Боуэн 1957 жылда бир къойну 46 секундха тонундан азатлап, рекорд салгъанды.

Бу жаны бла сайламагъа уа Лейвор Тейлор (АБШ) саналады. Ол кеси ёмюрюнде 515 мингден артыгъын къыркъгъанды.

Энди уа жюнню юсюнден. Андан кийимде адам къышда сууукъ болмайды, жайда да ол анга салкъынлыкъ береди. Ол киймейди, жалаанда къабынганлай турады. Тарыхчы Плиний Старший окъуна айтханды да, уксус къошулуп урулгъан кийизни кесер амал жокъду, ол отта да киймейди, тауушну да жибермейди деп. Эштада, фортепианону туякчылары жюн къумач бла бошдан чулгъана болмазла.

Шотландиячыла уа бурун заманладан бери да балаларын къой териге жатдырып келедиле. Ол не тюрюлю бешикден да тынчылыкълыды, саурукъгъа игиди, кесини да микроблары болмаучудула. Америкалы алимле сабий инкубаторлада кийизле жайып, сынау бардыргъандыла эмда балачыкъла аз жиягъанларын, терк айныгъанларын, аллергиядан аурумагъанларын кёргендиле.

Кимни да билмейме, мен а къойгъа эсертме саллыкъ эдим. Урюпинскде эчкиге ишленгенди да.

МАХИЙЛАНЫ Азиза.

Следствие управление

Аманлыкъчы къауумгъа болушханы ючюн терсленеди

РФ-ни Следствие комитетини КъМР-де Следствие управлениясы Инна Бленаовагъа ачылгъан уголовный ишни тинтип бошагъанды. Тишируу РФ-ни Уголовный кодексини 208-чи статьясыны 2-чи кесегине, 33-чю статьясыны 5-чи кесегине бузукълукъла этгенине ишлеклик барды. Башхача айтханда, ол законсуз къуралгъан сауутланган къауумгъа къатышып, анга болушлукъ этгени ючюн терсленеди.

Уголовный иште айтылгъаныча, 2015 жылда 10 ноябрьде бандит къауумланы келечилери букъгъан жерле ишюнден информацияны тинтген кезиуде право нызамны сакълаучула ауур эм бек ауур аманлыкълар этгени ючюн излеуде болгъан Занкишиланы Роберт Нальчикде 2-чи Таман дивизия атлы орамда мекямладан биринде букъгъанын ачыкълагъандыла. Фатарны иеси уа Инна Бленаовады. Полициячыла эр кишиден сауутларын къюп, властьха бойсунурун из-

легендиле. Алай ол алагъа от ачханды. Право нызамны сакълаучула артха атдырып, аны алайда ёлтюргендиле.

Следствиени кезиуде Бленаова Занкишиланы Роберт законлагъа бузукълукъла этип къуралгъан къауумгъа киргенини, ол аманлыкълар этгени ючюн излеуде болгъанын юсюнден билгени ачыкъланганды. Ол 2015 жылда январь айдан анга болушуп тургъаны тохташдырылгъанды.

Энчи уа юйюнде жашаргъа къойгъанды, анга аш-суу бергенди, фатарында сауутланы, окъланы, чачдыруучу затланы асыраргъа къойгъанды. Бленаова кеси, сабийлери да къолларына сауутла алып тышген суратла да табылгъандыла.

Уголовный ишни КъМР-ни прокуроруну орунбасары къабыл кёргенди, ол сюдню къарауна берилгенди.

Мурат БАГОВ,
Следствие управленияны башчысыны тамата болушлукъчусу.

КъМР-ни Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла къырал комитетини, КъМР-ни Журналистлерини союзу, «Къабарты-Малкъар» ВТК-ны, «Кабардино-Балкарская правда», «Адыгэ псалъэ», «Заман», «Горянка», «Советская молодёжь» газетлени, «Литературная Кабардино-Балкарция», «Ошхамано», «Минги-Тау», «Солнышко», «Нюр», «Нур» журналланы редакцияларыны, «Къабарты-Малкъар» ГТРК-ны, «Нальчик» ОРТК-ны, «Къабарты-Малкъар» республикалы информация агентствону, «Эльбрус» китап басманы, «КъМР-ни Асламлы информация органларыны учрежденияларыны ишлерин жалчытыучу комплекс ара» ГКУ-ну «Къабарты-Малкъар» ВТК-ны постановление бөлүмюню баш специалисти БАРАЗБИЙЛАНЫ Харунну жашы Исмайлгъа къатыны КЪРЫМШАМХАЛЛАНЫ Гергьокъну къызы Аминат ауушханы бла байламлы бушуу этип, анга къайгъы сёз береди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Культура министрствосу Россей Федерацияны сыйлы артисти БАРАЗБИЙЛАНЫ Харунну жашы Исмайлгъа къатыны КЪРЫМШАМХАЛЛАНЫ Гергьокъну къызы Аминат ёлгени бла байламлы бушуу этип, анга къайгъы сёз береди.

Оюм
Къойгъа эсертме салыргъа тийишлиги

Аны ол сёзлери манга, нек эсе да, ачыу тийгендиле. Таулула ёмюрден бери да багъалап келген, жамычы хазырлап инбашларына атхан, башлыкъ этип къысхан, къалпакъ ишлеп кийген, чындай, габара эшип жылынган жюнню, аны берген малны да ол къалай ыспассыз этип къойду деп. Бизни халкъ аны кёп затда хайырланганды. Эртте заманлада саусузну чий териге чулгъап болгъандыла. Желден къыйналгъаннга, жарасы болгъаннга, сынганнга-чыкъгъаннга ол артыкъда бек жаргагъанды.

Ол ушакъдан сора ууакъ аякълыла бла байламлы шартланы башха миллетде да излеиме да, ма бу затланы ачыкълайма. Къойчулукъну музейи окъуна бар эсе, ала алай бош хайуанла туююлдюле. Египетде уа бурун заманлада къойну сыйлыгъа санап, къурманлыкъларга соймагъандыла. Англия уа орта ёмюрдеде жюн сатып бай болгъан хапар барды. Бу къыралны парламентини

бла Аллахны ыразылыгъын излегендиле, сюрюучю ыйык кюн да къойла кютюп, намазгъа баралмагъаны ючюн.

Инглизли фермерле къойланы къышда, жазда да къыркъадыла. Алай бла ала азыракъ жер аладыла, къыркылыгъанлары дагъыда кечирек къозлап, къозулары уллуракъ да, къарыууракъ да боладыла деген магъанада. Инглизли къой 9 килограммгъа дери жюн береди. Бу къыралны алимлери бла фермерлери уа къыркыргъа керек болмагъан, жаз башында жюнлери кеслери алларына тышюп кетген къойла чыгаргъандыла.

Алимле юй ууакъ аякълыла сагъыш эте билгенлерине ийнандыргъа кюрешедиле. Ала жухларын 25 тюрюлю этерге, башха 50 къойну эмда 10 адамны танып къояргъа, мыйыларында информацияны 2 жылны сакъларгъа боллукъдула, дейдиле.

Болсада французлу жазыучу Франсуа Раблени оюму башха тюрюлюдю. Эсигиздемиди, аны «Гаргантюа и Пантагрюэль»

Саурукъгъа осал кюнле бла сагъатла 2016 жылны 6 февралындан 10 февралына дери

6 февраль, шабат кюн

(бегирек 8.00 сагъатдан 11.00 сагъатха дери)
Жикле эм къууукъ - буюрек жанларындан чыкъгъан ауруула къозгалыргъа боллукъдула.

8 февраль, баш кюн

(бегирек 16.00 сагъатдан 18.00 сагъатха дери)
Къан жюрюген системада чурумла чыгаргъа къоркъуу барды.

10 февраль, бараз кюн

(бегирек 11.00 сагъатдан 14.00 сагъатха дери)
Жукъгъан аурууладан кесигизни сакъларгъа кюрешигиз.

Татьяна ДУБКОВА.

Тегерекдеги болумланы бла геофизика прогнозланы инструмент тинтиуленини арасы.

Ыйыкъларга гараскан

КЪОЧХАР. Ыйыкълар аллында бир къыйын болумну созген кезиуде болушлукъ излерикиз. Билеклик эт деп тилей билген – ол къарыусулукъну белгиси туююлдю, жумушка жюрегизден къайгыра билгенигизни кёргозтюдю.

ТАНА. Жалаанда иш бла жашагъанлай турмагъыз, къыйын болумланы тюзетирге къарыуугъуздан келмегенни этерге кюрешип, кесигизни асыры бек къыйнамагъыз.

ЭГИЗЛЕ. Тамамларыкъ ишлеригизни иги сагъыш этип, алай къолгъа алыгъыз. Алай башласагъыз а, ахырына тап жетдираллыкълары.

АЙЫРЫЧАБАКЪ. Магъаналы ишлеригизде логикагъа таяныгъыз, ол заманда сайлагъан жолугъуз тюз боллукъу ишексизди.

АСЛАН. Ишчи нёгерлеригиз бла арагъызны ачыкъ этерге керексиз. Бу ыйыкъда тамамлагъан жумушларыгъызны магъаналары уллу боллукъду.

КЪЫЗ. Кесигизни энчилигизни кёргозтюрге онгла чыгъадыла. Сайларгъа тышген болумлада, юйренген жолугъуз бла бармай, бир жангы акъылгъа келирге кюрешигиз. Алай эталсагъыз, коллегаларыгъыз сизге башха кёздэн къарап башларыкълары сёзсюдю.

БАЗМАНЛА. Бу ыйыкъда мындан арысында къаллай жашау болумлагъа тышерге боллукъуугъузну ангылааллыкълары, аны себепли къоркъууу ишлеге къатышмай къутулаллыкълары.

АКЪЫРАП. Геуюрге бла бараз кюнле юйге жарагъан затланы сатып алыргъа ахшыдыла. Бу кезиуде къолугъузгъа келген хар жангы зат кёп жылланы кёлуюзно къууандыргъанлай турлукъду.

МАРАУЧУ. Муратларыгъызгъа жетерча жарыкъ кюнле келгендиле. Алай эсигизде болсун: жангы эм жорукълагъа сыйырмагъан затла хар заманда да аламан болмаучудула.

ТЕКЕМЮЙЮЗ. Ашыкъмагъыз. Тюбешиуге тюз акъыл этмей, иги сагъышланмай келгенден эсе, бираз кечирек окъуна къалыгъыз, алай хар затны да алгъындан оюмлап хазырлангъыз.

СУУКЪУЙ. Иги кезиудю. Алай тюрлениулеге бла башхалагъа эриширге итиниуюлюуюз сизни асыры узакъгъа элтирге боллукъду. Ыйыкълар ахырын юйуюргюзге жоралагъыз.

ЧАБАКЪЛА. Кесигиз сюйгенге жетерча biteу да акъылыгъызны эмда къарыуугъузну салып кюрешигиз. Жулдузла уа сизге болушурча кёрюнедиле.

Абитуриентлени эслерине

2016 жылда вузлагъа кириу къалай бардырыллыкъды?

Жашым бу жыл университетте кирликди. Экзаменле ётерик кюнлени эм документлени къачан берирге тийишли болгъаныны юсюнден шатык билдирсегиз эди. Андан сора да, сабий эки вузгъа кирирге сюе эсе, не этерге керекди?

Жаболаны Аминат, Нальчик шахар.

ЕГЭ – 2016 орузламасы

27 май (байрым кюн) География, литература	10 июнь (байрым кюн) Тыш къыраллы тилле (кёлден)
30 май (баш кюн) Русский язык	11 июнь (шабат кюн) Тыш къыраллы тилле (кёлден)
2июнь (орта кюн) Математика (базалы уровень)	14 июнь (геуюрге кюн) Тыш къыраллы тилле,биология
6 июнь (баш кюн) Математика (профиль уровень)	16 июнь (орта кюн) Информатика эм ИКТ, история
8 июнь (бараз кюн) Обществознание	20 июнь (баш кюн) Химия, физика

Вузлагъа киргенле эслеринде тутаргъа тийишли шартла

Дата	Вузла не этерге борчлудула	Абитуриентлеге не этерге керекди
20 июнь - 26 июль 20 июнь - 7 июль	Окьюугъа киргенледен документле алыу	Сабийлеге бла ата – аналагъа 5 вуздан кёп сайламазгъа (хар биринде 3 факультет) эмда документлени берирге: заявление, паспортну копиясы, аттестат, зачислениягъа ыразылыкъ заявление, къошакъ баллагъа себеплик этген энчи жетишимлеге шагъатлыкъ документле (бешлеге аттестат, олимпиадала, чыгъармачылыкъ эришуле, спорт жетишимле эм д.б – вуз кеси айырады). Эсгертиу. Вузгъа кирир ючюн ЕГЭ – ден сора да, чыгъармачылыкъ эм (неда) усталыкъ жаны бла сынамадан ётерге керек эсе, документлени берирге тийишли заман къысхартылгъан этеди
24-25 июнь	Школлада выпускной балла озадыла, жорукълагъа кёре, ары дери аттестат къолгъа берилмейди, ансыз а вузла документлени алмайдыла	Теркирек солургъа кетерча, аттестатны бир – эки кюннге алгъа берирча школну администрациясы бла келиширге боллукъду.
27 июль	Вузланы сайтларында окьюугъа киргенлени балларына кёре тизмелерин хазырлау,	Сиз сайлагъан факультетледе ненча бюджет жер болгъанына къараргъа (алагъа контрольные цифры приёма (КЦП) дейдиле. Эсигизде болсун, аладан 10 процентин льготалары болгъанлагъа бериледи (олимпиадалада хорагъанлагъа, сакъатлагъа, целевиклеге эм д.б.), бу къауумну окьюугъа болжал замандан алгъа аладыла.

		Ызы бла баллагъа кёре тизмеде кесигизни къайсы жерде боллугъузну санап кёрююз. Сёз ючюн, сайлагъан факультетигизде 10 бюджет жер бар эсе, сиз а сагъынылгъан тизмеде 10-чу жерде эсегиз - ишексиз кираллыкъсыз. 12-чи жерге чыгъа эсегиз да, аман туюлдоу, окьюугъа тюшер онгугъуз барды. Алай ол сизден эсе да бийик баллары болгъан ненча адам вузгъа аттестатларын 1 августха дери келтиргенлерине кёре боллукъду.
1 август-ха дери	Вузла аттестатланы оригиналларын эмда окьюугъа кирирге ыразылыкъ заявенияланы биринчи этапда алып башлайдыла. Бу кезиуде ала бюджет жерлени 80 процентине окьюучуланы тохташдыргъа борчлудула. Вузланы кёбюсюню приём комиссиялары мажал баллары бла окьюугъа кирирге сюйгенлеге телефон бла сёлешип, теркирек аттестатланы оригиналларын келтириллерин излейдиле.	Аттестатны элтирик бир вузну сайларгъа керекди. ЕГЭ – де алгъан балларыгъызгъа кёре бюджет жерге ётгенигизни биле эсегиз, аттестатыгъызны вузгъа элтип, теркирек заявение жазыгъыз, сизни киргенлени тизмесине тюшюрюрча.
3 август	Окьюугъа тюшгенлени юсюнден бегимни басмалау биринчи этапда.	Сиз ол тизмеге тюшмеген эсегиз, экинчи этапда сынап кёрюрге боллукъсуз бюджет жерлени къалгъан 20 процентине. Балларыгъызгъа кёре тизмеде къайсы жерде болгъаныгъызны санап кёресиз, жангыдан эм къайсы вузгъа тюшерге онгугъуз болгъанын тохташдырасыз. Аттестатны оригиналын киралмай къалгъан вузгъа берген эсегиз, аны къайтарырча заявение жазыгъыз (законнга кёре документни эки сагъатны ичинде арта берирге борчлудула)
6 август	Окьюугъа кирирге ыразылыкъларын билдирген заявенияланы эмда аттестатланы алыуну экинчи этапда да бошалады	Сайлагъан вузгъузгъа, балларыгъызгъа кёре, ёталмагъан эсегиз, насыбгъызны энтта да сынап кёраллыкъсыз. Алай эсигизде болсун, бу этапда вузлагъа кирирге сюйгенлени араларында конкурентлик андан да къатыды, даражалы университетлеге тюшалмай къалгъан бийик баллары болгъанла келликдиле.
8 август	Окьюугъа тюшгенлени юсюнден бегимни басмалау экинчи этапда	Бюджетге киралмагъан эсегиз, ача бла окьюугъан жерлеге тюшерге онг барды.
1 сентябрь-ден кеч къалмай	Документлени берирге болжал заманы эмда ача бла окьюутхан жерлеге адамланы алыуну вуз тохташдырады, аланы юсюнден информацияны университетлени кеслеринде соруп билигиз.	Ача бла окьюутхан жерлени саны да чекленинди: бийик баллары болгъанла эмда аттестатларын заманында келтирип, заявение жазгъанла тюшедиле алагъа да.

Спартакиада

Тырныауузчула - биринчиле

«Гитче футболну - школлагъа» деген битеуроссей проектни чеклеринде Элбрус районну окьюучуларыны спартакиадаларыны зачёту ючюн эришуле бардырылгъандыла.

Анда, юч оюнда хорлап, бирин а тенг эсеп бла бошاپ, биринчи жерни Тырныауузну ючюнчо номерли школну командасы алгъанды. Экинчи жерге Кёнделенни 3-чю номерли школну окьюучулары чыкъгъандыла, ючюнчюге уа - шахарны бешинчи

номерли гимназиясы.

Энди алагъа волейболдан эриширге къалгъанды. Бююнлюкде уа эм кёп очкону Тырныауузну 3-чю номерли школу жыйгъанды. Гимназистле аладан эки очкогъа арта къаладыла. Аланы ызларындан а 1-чи номерли лицейчиле барадыла.

Анатолий ТЕМИРОВ.

СУРАТДА: Тырныауузну 3-чю номерли школну командасы.

Учредительле: Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти бла Правительствосу

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат

(баш редакторну орунбасары)

ТЕКУЛАНЫ Хауа

(баш редакторну орунбасары)

ТОКЪЛУЛАНЫ Борис

(жууаплы секретарь)

ТИКАЛАНЫ Фатима (жамауат-политика

бёлюмню таматасы)

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркиндиклерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июньда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КъМР-ни Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла къырал комитетини компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Номерге графикге кёре 19.00 сагъатда къол салынады. 20.00 сагъатда къол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:

Холаланы Марзият -

дежурный редактор;

Кетенчиланы Зульфия- жууаплы секретарьны орунбасары;

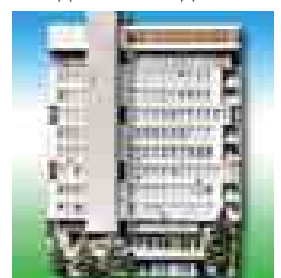
Зезаланы Лида - (1, 2, 3, 4-чю бетле),

Бийчеккуланы Жаннета - (5, 6, 7, 8-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 2050 экз. Заказ №156

Багъасы 10 сомду

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5

электронный почтасы: elbor_50@mail.ru